

ACC. N:R. M.10913:1-2.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fabian Karlsson

Härad: Konga

Adress: Boaryd, Väckelsång

Socken: Väckelsång

Berättat av: .....

Uppteckningsår: 1948

Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gröndans inbärgning i äldre tid. s.1-2.

Lu F. 63.

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Småland*Härad: *Konunga*Socken: *Häckelsång 129/207 e*Uppteckningsår: *1948*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Fabian Karlsson*Adress: *Boaryd, Häckelsång*Födelseår och födelseort: *1894, Boaryd*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor, vilka ha sammanhang med grödans inbärgning i äldre tid. Särskilt äro vi angelägna att få veta benämningar och namn på ortens dialekt. Saknar Ni själv kännedom här- om, äro vi tacksamma, om Ni vill utfråga äldre personer, vilkas namn, ålder och födelseort i så fall böra uppges. Angiv vad som gäller äldre förhållanden och vad som ännu existerar. Numrera svaren efter frågorna.

Frågor:

1. Hur transporteras grödan hem från åkern?
2. Huru benämnes på Eder ort det utrymme i uthusbyggnaden, där den otröskade grödan förvaras? Finns mer än en benämning för detta utrymme?
3. Utgöres golvet i detta utrymme av bara marken, eller är det byggt av särskilt material?
4. Består golvet i logen, där säden slagtröskades, av träplan- kor, lera eller cement?
5. Finns logbalk (skifte) mellan trösklogen och det utrymme där den otröskade grödan förvaras?
6. Har någon förändring av de i föregående punkter om- nämnda förhållanden inträffat under senare tid (t. ex. under de sista 100 åren)? I så fall när och av vilken orsak (t. ex. ändrade tröskningsförhållanden)?

Svar:

1. Säden kördes hem på en "röse" "suaröse", lastflaket med brädbotten i mitten och pinnar åt sidorna.
2. "La" eller "såala".
3. Av järn eller smide bräder.
4. Den består träplanor, "to talle".
5. "Lobalk" finnes, mot den "balka- des" eller "mär tades hösträgen, "balkeraj se så så" (till uträde)
6. På 1930-talet började frågeln i loge försvinna och ersättas med cementgolv. Även ladan cementeras. Logbalkar byggs ej i nya hus. Slagtröskningen upphörde.

Frågor:

7. Hur benämnes den person, som vid skördens inbärgning, bringar sädeskärvarna (nekarna, banden) över logbalken (skiftet) in i det utrymme, där den otröskade säden skall förvaras?
8. Vad kallas den, som lämnar kärvarna vidare till den person, som lägger kärvarna i ordning i nämnda utrymme?
9. Vad kallas den person som lägger kärvarna i ordning?
10. Fingo även kvinnor eller minderåriga deltaga i detta arbete och i så fall på vilken plats i arbetskedjan?
11. Använde någon av dessa personer något redskap i arbetet? Vad kallades detta och av vad material var det? Beskrivning!
12. Har det använts tjugor eller krokar enbart av trä vid skördens inbärgning? När? Beskrivning och benämning!
13. Känner Ni till benämningen »lo(g)katt» eller »lakatt»? Vad betecknade den? Har den möjligtvis haft mer än en betydelse?
14. Vad vet Ni om plejla(prägla)visan, plejladansen, lo(g)-visan, plejlarnas sång på logen?
15. Känner Ni ordet »stabbe» (»sto») eller sammansättningar därmed? Vilka och vad betecknade de?
16. Känner Ni ordet »stäle» el. sammansättningar därmed? Vilka och vad betecknade de?

M. 10913:2.

Svar:

7. Den som skall "stau paa loen" kallas ibland "Lokatt".
8. Den som tar emot nekarna kallas "mekakrauka", vanligen en pojke eller flicka.
9. Den som "läa" kallas "laapetta".
10. Kvinnor brukar få vara i "laid" och barn "kasta meka".
11. Den person som först fick hand om råden, som "sännade", hade en liten gaffel på långt skaft, en "sänne tjyvä".
12. Både "sänne tjyvä" och gaffeln av trä har använts före järngaffeln.
13. "Lokatt" var den som "sännade", sände upp nekarna i laidet.
14. Okänt.
15. Med "stabelle" menas underlägg, t. ex. till brädstaplar, möjligen även botten i laidet.
16. "Stäle" kallas den andra floran av säd i laidet. Den lägges med axen uppåt. Sen lägges "stubbaflo" med stubben uppåt.